

Палітычныя Камэнтары

Канец ізоляції Гішпанії

З маментам падпісання амэрыкан-
ска-гішпанскага вайсковага дагавору ў
Мадрыдзе 26 верасня Гішпанія выхо-
дзіць із стану ізаляцыі, у якім яна зна-
ходзілася ад заканчэння другой сус-
светнай вайны аж да апошняга часу.
Амэрыка, плянуючы й разбудоўваючы
абарону Эўропы, ужо даўно была за-
тым, каб да заходняга абароннага блёку
прыцягнуць і Гішпанію, якая, з гле-
дзішча на сваё антыкамуністычнае на-
стаўленне, вялікі людзкі патэнцыял і,
асабліва, сваё стратэгічнае палажэнне,
магла быць вельмі важным і карысным
партнёрам у супольнай абароннай акцыі.
Але гэтamu войстра супраціўляліся
Вялікабрытанія й Францыя, якія не ха-
целі мець нічога супольнага з «фаши-
стайскай» Гішпаніяй. Ужо такая не-
самавітая лёгіка эўрапейскага Захаду,
што ён на толькі ахвотна супрацоўні-
чаў-бы з савецкім агрэсарам, але ішоў-
бы яму на ўсякі ўступкі й паніжэнні,
затое калі хадзіла пра Гішпанію Фран-
ка, дык выказаў максімум годнай важ-
нейшай справы няпрымірлівасці. Тым-
часам-ж амэрыка пераламала гэтую
варожасць і паслья двух год перага-
вораў падпісала зь гішпанскім урадам
успомнены дагавор.

становіцца фактычным сябрам Атлян-
тычнага пакту, хаця фармальна да яго
не належыць. Прыцягненне Гішпаніі
да заходняй абароннай систэмы мае вя-
лізарнае значэнне й зьяўлецца не ма-
лым дыпламатычным дасягненьнем
Амэрыкі. Гішпанія, якая мае ўжо сянь-
ня 30 дывізіяў до бреа арміі, прыносіць
вялікі ўклад у вабаронную систэму За-
хаду. Цяпер-же, дзякуючы амэрыкан-
скай вайсковай помачы, армія гэтая будзе
дзіз тэхнічна мадэрна ўзбorenая, што,
пры агульным антыкамуністычным на-
стаўленні Гішпаніі, будзе мець перша-
раднае значэнне. Ня меншое значэнне
мае й той факт, што Амэрыка будзе ця-
пер карысташа лётніцкім і марскімі
базамі на тэрыторыі Гішпаніі, што моц-
на аблягчае ейныя абаронныя заданьні
у Эўропе з аднаго боку й стварае маг-
чымасці для амэрыканскага перавагі на
міжземнаморскім прасторы — з другога.
Гэты дагавор карысны й для Гішпаніі,
якая, дзякуючы яму, выходитці цяпер
з палітычнай і эканамічнай ізаляцыі
і ўключаеца ў сям'ю вольных наро-
даў Захаду. Цяжкае эканамічнае пала-
жэнне Гішпаніі, дзякуючы амэрыкан-
скай эканамічнай помачы й прыпыльну
даляраў у сувязі з разбудовай амэры-

Фактычна быў падпісаны не адзін, але трох дагаворы Амэрыкі з урадам Франко. Першы дагавор працягвае, што Амэрыка мае права «развіваць, тварыць і карыстацца, супольна з гішпанскімі збройнымі сіламі, некаторымі лётніцкімі й вайсковымі базамі, а таксама марскімі ўладжаннямі ў Гішпаніі». У замен за гэта Гішпанія атрымлівае ад ЗША ў 1953—1954 бюджетным годзе ў рамах праграмы ўзаемнай дапамогі 226 мільёнаў далляраў на абаронныя, г.зн. васнычыя меты. Дагавор, які ўваходзіць у жыццё з мамантам яго падпісання, падпісаны на працяг дзесяці год з тым, што пасля ўплыву гэтага тэрміну ён будзе аўтаматычна працягіўвацца на два далейшыя пяцігадовыя тэрміны.

Другі дагавор датычныць выключна эканамічнай помачы Амэрыкі для Гішпаніі й мае на мэце павышэнне жыццёвага стандарту гішпанскага народу.

Напасьледак трэйці дагавор гаворыць пра ўзаемную абарону «згодна з Картаю Задзіночаных Нацыяў». Гэта ўзаемная абарона, як гаворыцца ў камунікаце ЗША, мае служыць «выключна справе міру і міжнароднай бяспечнасці».

Дзякуючы гэтым дагаворам, Гішпанія абароннае систэмы з'яўляецца, насыла такога-ж прыцягнення цітайдзкай Югаславіі, наступным важным этапам пашырэння гэтая систэмы на дзяржавы, што фармальна не належаць да Атлянтычнага пакту. У тараўнаньні, аднак, з камуністычнай Югаславіяй, якая апынулася ў заходнім лягеры зусім прыпадкова, у выніку палітычных памылак Савецкага Саюзу, астаўшыся ў надалей камуністычнай, гішпанскі саюзік ёсьць больш вартасным і надзеіным.

Этпёгам да вынясенныя прысуду за кардыналом Вышынскім быў арыштаваны яшчэ й біскуп Антон Бараняк. Арышт кардынала Вышынскага выклікаў на Захадзе вялізарную хвалю абурэння, а заходняя прэзыдый да сяньня прысьвячае гэтай справе многа ўвагі. Супраць арышту прымаса Польшчы й пазбаўленныя яго становішча галавы каталіцкага касцёла ў Польшчы, што мае права рабіць толькі Ватыкан, пасыпаліся войстрыя пратэсты з Ватыкану, урадавых дзейнікаў заходніх дзяржаваў, грамадзкіх і рэлігійных арганізацый, як і духавенства й царкоўных герархій розных веравызнаньніяў. Калі Кремль даваў загад арыштаваць кардынала Вышынскага, — без загаду Кремля варшаўскі камуністычны ўрад гэтага зрабіць, пэўнік «Жолнежа» за 5 каstryчніка, у сълед не-ж, не адважыўся-б — дык мусіў та-

Р. Скотт

61

Лукаш Калюга ё ягоная „Нядоля Заблоцкіх“

(ДА ПЕРАДРУКУ ТВОРУ Ў «БАЦЬКАЎШЧЫНЕ»)

(Працяг)

Савецкая цэнзура бязь зъменаў і засцярогаў прапусьціла першую порыцю твору (ход-жа там быў пра «праклятае даўнейшае», якое як-ні-як асуджалася, а чуласцяй да гіроніі ніколі не адзначаліся вельмі нізкія сваім інтэлектуальным узроўнем бальшавіцкія цэнзыры), і яна зъявілася ў № 6-7 часапісу «Полымя» за 1931 г. (раздзел I-VIII часткі першае). Адылі, сама рэдакцыя «Полымя» парабіла некаторыя зъмены дзеля наданьня твору больше «ідэялагічнае вытрыманасці», бяз усіх навет кансультатацыі з аўтарам. Асабліва абурыла апошняга рэдакцыйная зъмена ў самым мотто, што перакручвала так важную аўтару думку-галоўную ідею ягонага твору — на зусім адваротную: аўтарскае: «каб мы ведалі, што мы робім, дык **мо-б** не рабілі» — было «папраўлене» на: «ка-б **ня** ня ведалі, што мы робім, дык **мы-б** не рабілі» (пра выпадак гэтых пісаў аўтар аднаму із сваіх сяброў, тады на ссылцы, і ў прысланым яму эгзэмпляры «Полымя» сваяручна аднавіў свой аўтэнтычны текст). Аўтарава абурэнье падобнымі «папраўкамі» дайшло да таго, што ён пастанавіў зусім спыніць друк твору ў «Полымі», але сябром усё-ж удалося гэтым разам угаварыць яго, і працяг твору зъявіўся, хоць і з пропускам аднаго нумару, у № 9 «Полымя» (раздзел IX-XIII). Цэнзура прапусьціла й гатую порыцу, хоць гіронія тут праўвалася куды мацней. Адылі, «савецкая грамадзкасць», сярод якое былі й не такія ўжо туپягі, як «цэнзыры», пачала, як гэта завецца ў іх, «сыгналізаць», цэнзура найстрыла вуши, і пачатак часткі другога ўжо ня толькі ня быў ёю прапушчаны, але й працягванье друку твору было забароненое. Гэтак і другой вялікай Калюгавай рэчы — «Нядоля Заблоцкіх», падобна да першае ягонае аповесці «Ні госьць, ні гаспадар», да-

Адылі, у вадрознасьць ад аповесьці «Ні госьць, ні гаспадар», «Нядоля Заблоцкіх» была напісаная аўтарам да канца, як гэта ўжо адзначалася. Праўда, няма ведама, ці захаваўся й захоўваецца (ды захаваецца) дзе-небудзь ейны рукапіс, але зъмест да-лішніх частак да канца ведамы аўтару гэтых радкоў, і чытатчыкі трапляюцца да якіх-некаторых вынікаў. Хоча, паскак

На пазыцьях запрауднага непрадрашэнства

На адбытай 25 верасьня сёлета ў Мюнхэнскім арганізацыйным зборы прыхільнікі каў руху Г. Алексінскага быў заложаны Мюнхэнскі Аддзел Нацыянальнай Арганізацыі Расейскіх Дэмакратаў (НОРД) выбранае часовае кіраўніцтва ў складзе: Аляксандар Аленеў — старшыня, Пётр Мікушын — заступнік і Яраполк Владзімір Мераў — сакратар. У выдадзеным афіцыйным Паведамленьні мюнхэнскага аддзела гэтае арганізацыі, між іншым, чытаецца:

расейской грамадзкасці і яшчэ на адзін бок згубнай «расейскай» дзеянасці іншых нацыянальных прахадзімцаў тыпу А. Ф. Кераскага, П. С. Мельгунова і А. Міхайлоўскага: яны наважана стараюцца перад усім съветам прадстаўці расейскі народ як народ-імпэрыялістага і навет народ-шавіністага, які ўважае сваёй бывшам-бы «боскай місіяй» вечна трывалы пад сваей уладай нерасейскія народы СССР — а далей, лягічна, і съвесту! — на зняважлівым палажэнні сваіх «малодшых братоў»... Бяздумна прылічваючы Расейцам нейкае дзіўнае «права» гаварыць без паўнамоцтваў ад імені не-расейскіх нацыяў СССР — гэтыя «палітыкі» забываюцца аб другім страшным для Расейцаў канцы палкі: значыцца, калі нерасейскія нацыі разам з Расейца-**ми дабравольна тварылі** культуру й самую расейскую імпэрию, дык яны, не-расейцы, тым самым, маюць нараўні з Расейцамі неадлучнае права на толькі прадстаўляць самых Расейцаў, але й прыхацянні разбураць працу рук сваіх — расейскую імпэрию, і навет, што найне-бясьпачней за ўсё, забраць назад свой і склад у расейскую культуру!..

шчыра жадаючы адхіліць усе гэтыя жахі й няшчасці, вынесла пастанову цвёрда стаць на шлях змаганьня за запраўданае палітычнае непрадрашэнства ў дачыненьні да будучыні СССР (з 1917 году перастаўшага быць Расейі!), — гэтага абманам і насильствем створанага страхотнага калгасу нацыяў, калгасу над калгасамі, калгасу ў кубе: у нацыянальнай, эканамічнай і палітычнай роўніцах. **Непрадрашэнства** нашае выражаеца ў тым, што зь ліквідацыяй вярхоўнай улады ў СССР — ягоныя нацыянальныя рэспублікі практична ў юрыдычнай становіщы поўнасьцю самастойнымі дзяржаўнымі творамі, павіннымі выразіць свою нацыянальную волю бяз усякіх паніжаючых для кожнага нацыянальна-га самапачуцця плебісцытату з удзелам замежных камісіяў і яшчэ больш абразливых «агульнарасейскіх» устаноўчых сабраньняў. Такое **непрадрашэнства** да гэтага-ж поўнасьцю адхілае ўсе асновы для ўсякай антырасейскай сэпаратыстычнай пропаганды, годзіць самых скрайных самасційнікаў з Расейцамі і стварае ўсе перадумовы для здаровай каардынацыі нацыянальных сілаў усіх

Сабраныне мюнхэнскага аддзелу НОРД, улічваючы гэту страшную небясьлеку, што загражае ў нічым нявинаятым людзям і нацыям СССР, іхнай культуры, эканоміцы і нармальнym добрасуседзкім узаемадачыненням у будучыні, а што можа пасьля перарацьці ў больш цесныя формы сужыцьца свабодных нацыяў, — нарадаў СССР і вонкак СССР у іхным узапраўды дзейным змаганьні супраць адзінага найзльейшага ворага — кремлёўскага бальшавізму, а таксама стварае магчымасць мірнага развязаньня ўсіх спрэчных пытаньняў між нацыямі, г. зи. якраз таго, чаго так жадаюць цяпер пацярпейшыя расейскі й нерасейскія народы СССР у сваіх бацькаўшчынах».

Аб г. зв. усеагульным навучанькі у БССР

(Заканченыне з 1-ай балоны)

нае непацяшальнае палажэньне народ- выкананьне закону аб усеагульным на-
най асьветы. Вось некалькі прыкладаў. вучаньні?

Ворган камуністычнай партыї Беларусі газета «Звяззда» ў артыкуле за 9 ліпеня сёлета адзначае: «Кажны год канстатуецца ніўкая пасыяховасць вучняў з расейскай і беларускай мовы й матэматыкі ў многіх раёнах, вобласцях і навет у цэлым па рэспубліцы, але дадзенай канстатациі справа ня йдзе. Небаходна глыбака праанализаваць працу школаў і настаўнікаў, ускрыці запраудныя прыгчыны нізкай пасыяховасці ў многіх школах». Як звычайнае зьяўшча і без асаблівай трывогі звязваеца ўвага на зрыў усеагульнага наўчання: «Вынікі мінулага году гаворачь, што асобныя аблана (абласныя аддзелы народнай асьветы) і раёна (раённыя аддзелы народнай асьветы) яшчэ павяярхойна кіруюць школамі. У радзе вобласцяй (Маладечанская, Пінская) з году ў год ня выконваеца закон аб усеагульным наўчанні» («Звяззда» за 9 ліпеня сёлета). Ужо перад пачаткам наўчальнага году гэтая-ж газета за 8 жніўня патрабавала ад партыйных, савецкіх, прафсаюзных і іншых арганізацыяў: «Дабіцца поўнага выканання закону аб усеагульным наўчанні. Мясцовым саветам і загадчыкам школаў неабходна яшчэ раз удасканаліць сціпсы дзяцей, паддлягаючых наўчанню».

Прычыны вельмі простыя. Пры савецкіх школах адсутнічаюць спэцыяльныя фонды для аказвання матарыяльнай дапамогі дзесям на набыццё адзежы й абутку, не адпускаюцца сяродкі на гарачыя сънеданыні вучням, а для дзяцей, якія жывуць на значайнай адлегласці, ня створаныя інтэрнаты пры школах і не арганізаваная падвозка дзяцей у школу. Савецкая ўлада, пры ўсей сропаты да выканання яе пастановаў і законаў, ня ў сілах боськіх, раздзяльных і галодных дзяцей каласынікаў «забавязаць» у дождж, холад і завею наведваць школу, адмовіўшыся ад дэкрэтаванай яшчэ ў 1918 годзе дзяржаўнай дапамогі вучням. Вось чаму на працягу існавання савецкай улады не ажыццяўляеца закон аб усеагульным наўчанні. **В. В.**

НОВАЯ БЕЛАРУСКАЯ КНІЖКА

Выйшла з друку цікавая й вельмі красная наукоўская праца ведамага беларускага кампазытара й музыкалёга Міколы Куліковіча «Беларуская Музыка — кароткі нарыс гісторыі беларускага музычнага мастацтва», выдадзеная ў Нью-Ёрку Беларускім Інстытутам Наукі й Мастацтва. Кніжка прагожа й старанна выдадзеная, абыймае 64 балоны друку вялікае восьмёркі й дзе ёсць гісторычныя

Усім добра ведамая прагнасьць беларускага селяніна да асьветы. Чым-жা можна тлумачыць, што дзецеі перадчасна пакідаюць наведваньне школаў, а часта і зусім ня вучца? З другога боку, чым можна вытлумачыць нябываўалы лі

варыць тое, чаго не ўдалося сказаць яму дзеля спынення друку «Нядолі Заблоцкіх», і таму наволі гэтая ў пэўным сэнсіе становіцца сабою як-бы працяг і завяршэнне гэнага твору, адно што на зусім ужо іншай фактуры і зусім інакшымі мэтадамі. Што да апошніх, дык пісьменьнік спрабуе тут упяршыню ў сваім творы-сцьве выкарыстаць той мэтад шыфраванага пісаньня, які раіу яму яшчэ пры цэнзуранай няўдачы з аповесціцы «Ні госьць, ні гаспадар» ягоны старэйшы сябра з «Узвышша». Зымірок Бядуля, сам вялікі майстрап гэтага мэтаду. Каб-жэ адцягнуць увагу і цэнзуры і варожае крытыкі ад расшифравання зашифраванага, Калюта спрабуе прыкрыць яго, падчыркнена высоўваючы на вонкавы пярэдні плян мэтад якраз адваротнага харектару — добра знаны ў літаратуры мэтад расшифраванья собскага мастацтва тэхнікі, часта называюны (з расейскага) мэтадам «агаленныя прыхватку» («обнажение приема»). На аснове гэтага апошняга мэтаду, спалучанага з апрабаваным ужо ў «Нядолі Заблоцкіх» у тэй-же функцыі мэтадам аўтарскае гіроніі, і будуецца самая асада («обрамление») навэлі, у якую і ўстаўляецца зашифраваны ў просьценькім парадыйна-прыгодніцкім сюжэце найпраўцейшым шыф-

не раз
ужо «рабілі»
то наступным
івым шляхам
», падняўшы
ёва гэтак па-
на ўесь рост,
звязак пра-
біці даходзіла
им Коласавым
але прыгнум
пад саветамі
параходжала

не канчаецца
чылася яна,
цензурнай ня-
ў 1933 годзе
ці расейскага
вельмі пада-
ржна сказаць,
ў нас, а так-
ў 1932 годзе
ая курткача».
еса таго

раваным мэтадам алегарызацыі самы ідэйны зъмест.

Навэля й пачынаеца адразу з прэзэнтацыі абсады, будаванае
ў пляне камбінацыі аўтарскае гіроні з «агаленнем прыхватку»:
«Нікуды ня варта такая работа: пачынаць з надвор'я, з ветру,
црэў, абсаджаных навокал дзез. Але хто мне казаў, што я лепшы
за іншых? І цвёрда трymаючыся гэтага перакананьня, што ня
лепшы за іншых — съмела пачну яшчэ горш: з пазалеташнага
сънегу». Гэтак узяўшы пад гіранічны абстрэл традыцыйны й за-
ежджаны ў мастацкай тэхніцы спосаб пачынаць апавяданье з
апісаньня, а ня з акцыі. Калюга пачынае сусыроджваць увату на
праблеме апошній. Бяручы яе, у згодзе з прынятым ім мэтадам,
як быццам-бы толькі тэхнічную праблему сюжэтнае акцыі ў лі-
таратурным творы, аўтар адразу-ж зашыфроўвае тут ідэйную
проблему нацыянальнае акцыі, як шляху выйсьця зь нядолі да
долі — г. зн. адну з галоўных праблемаў, пастаўленых і разъя-
заных ім у «Нядолі Заблоцкіх», ды не даведзеных да чытача дзе-
ля спыненнае друку гэтага твору. Натонкавая вобразная форма
для выражэння асноўнае съкіраванасці пры развязанні гэтае
проблемы бярэцца тая самая, што й у «Заблоцкіх» — форма тугі
па «здарэнні», гэтак характэрнай, як мы бачылі, для ўсіх «заб-
лоччынцаў». Адылі, самы найбольш улюблёны «заблоччынцамі»
шлях рэалізацыі гэтае тугі — шлях «кругу-муту» вобразна вы-
ражаеца тут ужо пры памозе аднаго з тэрмінаў літаратурнае
точкі (іхні-жэ, у згодзе з прынятым мэтадам), як шлях «анэк-

Трасянка і ўсхліпы душы

ДА ВЫХАДУ 25-га НУМАРУ ЧАСАПІСУ «НАПЕРАД!»

Не зашмат мы маем прэсы, а яшчэ менш добрай і цікавай. Таму і выхад у сьвете кожнага нумару «Наперад!» у нас чучы не падзея і на можна яс не аддце- міць. Тым больш, што апошні нумар мае гузік з лікам «25». Значыцца — увагу: там аж просьца выклічнікі (!), юбілейны. Аж хочыцца хлопнць чацві- год!» («Раз», «год» ужывала, каб пры- трыміца юбілейнага рytmu, бо павінна быць: «разоў», «гадоў»).

Дык вось-ж, калі не падзея, дык, прынамсы, здарыньне, бо часапіс мае ам- бітую быць літаратурным, ёсьць аб'емі- сты, папера добрая, карэкта старана. З эстэтычнага гледзішча ёсьць недахо- пы ў графічнай апрацуўцы, але за гэта

Калісі, і на так даўно, адзін з гэных маладых студэнтаў (на шчасльце, не на будзен пекліца, бо віратку заўсё- ды можна зъмяніць. Важнае — што пад лежыць да рэдкалегі «Наперад!») зъ- пісаны на вуснах пераконваў мяне, што як вернемся дамоў, дык лыкавыя лапці, як съяцасць, мусім павесіць у Пінску на аўтары. Ни маю ніякіх кваліфіка- ці ангельская патрыятычная акадэмія?..

Моладзь церас вялікае «М». Хочыцца верыць, што гэта будзе якісь праксытэ- лесаўскі юнак, толькі няўдала апрануты ў скъепанку, як цыганская коўдра, сымболікамі сарочку.

А тут пачынаеца расчараваньне. Бо «Наперад!» зусім удала можа бегаць за рэдкалегі зъяўрнуліся да мене, каб я апрацуваў якісь раздзел з «Трасянкай». З добрым намерам крыху ажыцьце сухіх лістых, але найменш — моладзі. Хіба і нудны матар'ял, перапоінены лікамі пляцідзесяцігадовых дзядзкіў, якія яшчэ ды тэхнічнымі зваротамі, я сям-там падхварбоўваючыя власы, маладзяца, наўплёу ў якіх некалькі красачак дыскрэтнага, нізвінага, чуць на вэрсаліскага гумару. Між іншым у заканчэнні я прапанаваў уступімінай ужо Галінцы Г.

Моладасць — гэта стыхія, рух, зрыў, дынаміка. Гэта вечны голад пазнання, раздову на здабытым месяцы пры кра- тары Галілея у верасні 2000 году. Ся- таў і шляхоў. Дух Праметэя, Язонаў, Вспышкі, Калюмбай. Горская речка, на- кіпела бунтам, быстрая, крутая, шум- ная, разбіваюча скалы, ўсе за сабой парываючая, пакуль на раўніне не разь- ліцца спакойнай, глыбокай рапой.

Шлюко чагосяці падобага ў «Напе- рад!», а там сумнае коласаўске: «асадзі назад!» Нічога падобага, за выняткам можа аднаго верша Ясенья «Сустрэча», кіпела бунтам, быстрая, крутая, шум- ная, разбіваюча скалы, ўсе за сабой парываючая, пакуль на раўніне не разь- ліцца спакойнай, глыбокай рапой.

«Эх, дзяўчынка...

Эх, Галінка...

ЛУКАШ КАЛЮГА

Нядоля Заблоцкіх

ЧАСТКА ПЕРАДПЕРШАЯ

Тахвілін Швагер

(Працяг)

ФАРМАЗОНСКАЯ ГРОШЫ

Баркаўчане веры не давалі, каб у Андрука фармазонскіх грошаў на было. Даўней, кажуць, і праўда: некаторыя мелі такія грошы, што за іх можна што хочаш купіць: і тавар у цябе будзе і гроши назад вернуцца — на згледзіш, калі ў кішні апыняцца. Тады ізноў за іх купілі, што траба. Цяпер зъявіліся фармазонскія грошы, ніяма іх ужо. Калі й былі ў каго, дык прапалі разам з старымі грашымі, а з новых каб фармазонскія зрабіць, ні ўмелец цяперашнім съветам, зъявіліся тыя майстры, што некалі были.

Цяпер ніякаму дзіву людзі веры не даюць, а даўней аж былі раз, як-бы съмночыся, але напраўду папыталіся баркаўчане ў Андрука:

— Ты гэта на так сабе што кірмаша да Хлюпіска дамінаеш. Ці яна маеш часам фармазонскіх грошей з рубля якога?

Андрук такі чалавек, што ці на глум што гаворыць, ці на прапады, адиак у яго гладкі выходзіць: скажа і на ўсіхмінца. Што людзі гаворяць, тое і ён пляце за імі ўслед.

— А дай рады! Есць саракоўка.

— А што! — азірнуўся на мужчын той, што пытаўся.

— Вы думасіе дабро месці фармазонскія грошы — чорта! Ні так з іх дапамогі, як клопут. Каб што добрае купіць, дык разоў пляці трэба да Хлюпіска схадзіць. Купіш на капелку абаранак, а саракоўку даеш. Тады і рэшта твая будзе і саракоўка неўзабаве знойдзеца ў кішні. Яна добра мяне знае: ніколі не за- блудзіць — усякі раз ка мне вернецца.

— От, дзіва што людзі багатымі робіцца!

— Прыйнайся, Андрук! Тут-же нікога чужога ніяма — усе свае людзі, — малётаўці яго мужчыны: — Бяз чорта ў гэтай справе не абыцлосі!

— Як вам сказаць? — Хто яго ведае!

— А такі-ж? Як яны да цябе, гэтыя грошы, ў руки трапілі?

Давялося так, што Андрук і на ведаў, што ім на гэта сказаць. Пусціцусі ў такую мову, што потым аж сам быў нарад. Чу, што адзін чалавек быў гэтакую самую грыўну ў карчме на дне кварты знашоў. I Андрук мужчынам, доўга не чакаючы, сказаў, што і яму там сама сваю саракоўку знайсці давялося.

— Шануце табе, Андрук! — зайдзроўсіцца членычыны.

— Чорта! Які там шэнці! Хацеў-бы збыцца бяду з галавы, каб згубіцца щи знарок кінучы дзе ў якую нетру-балата, дык ратунку ніяма — услед назад варочаецца.

Мужчыны чулі, што той чалавек, што ў карчме ў кварце фармазонскую грыўну, на тым самым месцы, дзе знашоў, як пакінучу, дык і не вярнулася больш. Гэта самае яны і Андруку па-рэлі зрабіць, а ён падрадзіцца:

— Траба будзе папрабаваць — а ну можа помач ад гэтага будзе, можа на вернецца.

Быў тады ў горыце з мужчынамі і Юстап Заблоцкі. Слухаў ён, маўчай ды сам сабе думаў, што шануце людзям (некаха шчасце ў руки просьца), а к яго берагу нічога добраага ня прыпрыльвае. От гэта яму такія фармазонскія грошы! Жыў-бы сабе і горады ня знаў. Баязно крыху съпярша было, што чорт у такім

АБВЕСТКА

Жадаючыя атрымаць Евангельле Но- вага Запавету на беларускай мове, кош- том 3 ангельскія шылінгі разам зь пе- расылкай, павінны зъвяртацца паводзі наступнага адресу:

W. Brigider, 50 Blakes Rd, Peckham, London S. E. 15, England.

Хто з жадаючых імя мае магчымасці за яго заплатіць, можа атрымаць бі- платні, зъвяртаючыся паводзі наступ- нага адресу:

Petro Fischliuk, DP-Lager, Bl. 2/19, (23) Marx, Kr. Wittmund (Germany).

Дзе-ж тут сымптомы моладасці? Ці гэта часам не камплекс лыкавага лап- ці?

Ня буду ўходзіць у разъбіранье пад- адзінчынных пазыцый часапісу. Гэта спраўва такіх знаўцаў, як Р. Склют і, думаю, што ён гэта зробіць.

Здаецца выдаўцы маюць лятуценне стварыць эпоху «Напераду», як была Нацанійская ці Узвышэнская. З цэлага сэрга ім гэтага жадаю! Толькі хай-жа будуць моладыя!..

Якай-ж мэта гэтага фэльетону? Можа хтосьці падумаць, што я хачу даказа- ваць, быццамы выдаваць часапіс імяма сэнсу. — О, съцеражы мяне, Божа!

«Наперад!» траба ўтрымаць і разгарнуць на ўсякую кану! Гэта ажыянісць з праца жменькі маладых ідэялістічных мо-

жа стацца нашым вялікім дасягненнем. Толькі — пайтарату з Станкевічам — ім трэба памагчы! Веру, што гэтага слова

«памагчы», не зразумошь у сэнсе пані- жающим іх. А памагчы маюць абавязак

усе, каму на сэрцы ляжыць добро род-

най культуры, а перадусім тыя, каму Бог даў больш, а мы маем права ад іх

больш жадаць.

Як-бы загаварыў «Наперад!», каб на яго балонах залуналі такі зоры, як Ар- сенева, Станкевіч, Склют, Салавей,

Сяднёў ды іншыя! Я ўпўнены, што рэ-

дактары не рабілі-б з імі самі і не на-

малўлі-б іх да гэтакай апрацы, да

якія мяне намовілі...

Але калі тузы нашага пісьменства бу-

дуды далей наніціліца склацці з боку,

то сілай рэчы, застануцца «ніясунімныя

дущы ўсхліпы».

А шкада!

На фонд беларускай кніжкі

Некаторыя зъбіральнікі складак на рэвіч — 100, Уле... — 200, I. Эдвард — Фонд Беларускіх Кніжкі ўжо пачалі 200, K. Пацька — 100, C. Емельянчык — зъвяртаць падпісныя лісты й прысы — 100, Пэкіўскі — 200, Бутчасак — 200, лаці — 100, П. Бэзель — 100. Разам 2.200 франкаў.

7. Падпісны ліст № 19а, зъбіральнік сп. M. Наўмовіч: П. Елесьвіч — 300 фр. франкаў, Е. Цыбулька — 500 фр., П. Мяцла — 500, Л. Бабко — 300. Разам 1.600 франкаў.

(Працяг будзе)

Усім, што далі складак на Фонд Беларуское Кніжкі, як і паважаным іх зъбіральнікам Выдавецтва «Бацькаўшчыны» ішчыра дзякую.

Тых зъбіральнікаў, якія не зъвярнулі нам падпісных лістоў і на пераслалі прашошай на адрас нашага фінансавага прадстаўніка ў Вэльгії, просьмі зрабіць гэта безадкладна.

Выдавецтва «Бацькаўшчыны»

ШУКАЮЦЬ

Братоў Станіслава, народжанага ў 1922 г., Браніслава, нар. 1919, і Францішка, нар. 1926, Губэртаў, усе трох зь вёскі Гарбач, што апошнім часам (1945) жылі ў Празе Чэскай, шукае Ванды Губэрт. Просбса да ўсіх чытачу «Бацькаўшчыны», якія ведаюць пра іхны лёс, паведаміць на адрас:

Wanda Hubert, Calle Potosi, 587, Pdo. 4. de Junio. Prov. Buenos Aires, Argentina.

*

Стрыечнага брата Балабановіча Язэпа, зь вёскі Сінляўская Слабада калія Ярэмічаў Стапецкага павету, які нядадаўна жыў у Лёдане, шукае Веру Макавей.

Wiera Makawej, Frankfurt a/M.

Heidestr. 9/III.

Родных і знайомых — шукае Мікалай Сільвановіч. Сільвановіч, народжанага ў 1922 г., падпісны ліст № 6, зъбіральнік сп. M. Сільвановіч: I. Брайчук — 1 канадскі дэліяр, I. Бурдз — 1, B. Бурдз — 1, П. Бурдз — 1, V. Бурдз — 1, M. Бурачонак — 1, B. Есенавец — 1, T. Ка- лашук — 1, A. Міхневіч — 1, M. Радчанка — 1, M. Радчанка — 1, A. Радчанка — 1, A. Скір — 1, B. Спэцн — 1, I. Самчык — 2, A. Самчык — 1, M. Сільвановіч — 5, A. Цярэшка — 2, Я. Ражкаў — 1. Разам 25 дэліяр.

4. Падпісны ліст № 22, зъбіральнік сп. У. Бакуновіч: U. Bakunowich — 2 аўстралійскія фунты, M. Лужынскі — 1 ф., Рыбнік — 1 ф., A. Пашкоўскі — 10 шылінгаў, A. Гарачка — 10 ш., D. Рыбнік — 10 ш., A. Сіткевіч — 10 ш., T. Леанович — 1